

A Vadaskert állatvilága

Előző írásomban a Vadaskerten keresztül a Khüllenberg-forrásig jutottam el, azonban nem világítottam rá részletesen, hogy milyen kincseket rejt ez a terület. E rövid „seregszemlében” most az állatvilág rejtelseit mutatom be.

Annak ellenére, hogy a Vadaskert már nagyon sokszor bolygatott, átalakított terület, még ma is nagy értékeket rejt magában. Napjainkban is megtalálhatók itt az eredeti erdők és mezők maradványai, ahol számos védett növény és állat látható. Környezetünk megismeréséhez az is hozzátartozik, hogy tudjuk, milyen kincseket rejteget a természet – csaknem az otthonunk kapujában.

A terület állatvilága igen gazdag ritka fajokban. Az erdőt járva hamar felfigyeltünk a ragadozó madarakra. Számunkra eddig még ismeretlen helyen fészkel egy egerészölyv pár, amelyet immár harmadik éve gyakran látunk, amint a Csepri-hegy és a Kőrös-hegy fölött köröz. E ragadozóra általában jellegzetes „kió-kió” kiáltása hívja fel a figyelmet. Másik nagymadarunk egy héja, amely valahol a Kutya-hegy oldalában fészkelhet. Az ottani tölgyesben 2002 őszén találtunk egy - valószínűleg szintén ragadozó madár lakta - fészket, de tulajdonosát eddig még nem sikerült azonosítani.

A szabadon álló, napos, sziklás hegyoldalokon sokszor megfigyelhető a sütkérező erdei sikló és a zöld gyík, míg az utakon egyszer-egyszer a lábatlan gyík is megjelenik. Ezt az állatot, főképp a fiatal példányokat, messziről könnyen összetéveszthetjük egy nagyra nőtt földigilisztával, a nagyobbakat pedig gyakran kígyónak nézik. Teste ugyanis barna színű, lábai pedig nincsenek. Ráadásul – kígyó-szokáshoz híven – a nyelvét is öltögeti. Az erdei siklótól azonban megkülönbözteti a farok tompa vége és a hátoldal olajbarna színű, fehérrel szegett pikkelyeinek hiánya. Ennek ellenére ez az állat nem csak ártalmatlan, hanem igen hasznos is, szorgalmasan pusztítja a meztelencsigákat és férgeket.

A Csádri-patak környéke és az üdébb tölgyesek kétéltűvilága is igen gazdag. A patakmeder lakója a zöld levelibéka és nagyon ritkán – az eltelt három évben csak kétszer láttunk – a pettyes göte is. A patak torkolatának iszapos részén a vörös- és sárgahasú unka gyakori, amelynek jellegzetessége, hogy ha veszélyt érez, hátra dobja és halottnak tettet magát, hasának sárgás színű, foltos riasztó mintázata pedig elriasztja a ragadozót. A kövek között pedig leggyakrabban a kecskebékával és rokonával, a kacagóbékával lehet találkozni. E kétéltűeket alkonyatkor felhangzó kórusuk árulja el a legjobban. Magyar nevüket átható, nevetéshez hasonló „rahahaha” hangjukról kapták.

Bár a patakban halakkal nem találkozhatunk, a víz mégsem halott. A napsütötte, köves részekén kis szerencséivel folyami rákot is láthatunk, a köveket felfordítva vagy a tiszta vízben sütkérezve. Régebben a torkolatban is előfordult, ám napjainkra innen kiszorult.

Nem elhanyagolhatók az itt élő rágcsálók sem, köztük három pelefaj: az erdei, a kerti és a mogyorós pele, amelyek a mókussal együtt a lombkorona lakói. Ma már gyakran beköltöznek faluszéli házak padlására is, sokaknak bosszúságot okozva. Pedig ezek a bájos kis állatok viszonylag könnyen megszelídíthetők, akár még kézhez is szoktathatók! Látni sajnos nemigen lehet őket, mivel főleg éjszaka mozognak, de a fák koronájában gyakran hallani, hogyan futnak el, miközben éles visító hangot hallatnak. A Kőrös-hegy rétjein apróbb emlősök is megtalálhatók, mint az ürge is. E fajok mindegyike védelmet élvez.

A faluhoz közel eső részeken gyakori ragadozó a róka. Két évvel ezelőtt, késő délutánonként és alkonyattájban egy közeli lesről figyeltük, amint szinte óramű pontossággal negyed nyolc körül megjelent egy ügető vörös folt a falu felől. Később, amikor már szürkülni kezd, megjelentek a denevérek is, köztük a nagy patkósorrú-denevér és a korai denevér. Ezek a ragadozó emlősállatok, az „éjszaka fecskéi”, kibocsátott ultrahangjuk segítségével tájékozódnak és keresik áldozatukat, így könnyen megtéveszthetők: akár egy kisebb feldobott kavicsra is lecsapnak. Sajnos a denevérek is egyre ritkábbak, ma már törvényes oltalom alatt állnak. Megritkulásuk oka az élőhelyek (barlangok, templomtornyok, padlások) bezárása és felszámolása.

Az éjszaka madara a macskabagoly, melynek hangját gyakran már szürkületkor is hallani a Csepri-hegy fenyvese mellett. Májusi éjszakákon pedig gyakran felcsendül a nagy fülemüle crescendója. Ez a madár, bár főként a nagyobb vizek partján gyakori, így a Csádrípatak torkolatánál is gyakran találkozhatunk vele, néha egészen magasra felmerészkedik a patak völgyben, és az erdőnek is dalol. Tavasszal, egészen júniusig hallatszik a sárgarigó és alkonyatkor az énekes rigó éneke. A madárvilág azonban bármikor megfigyelhető, csupán egy jó búvóhely és csendes magány kell hozzá – és persze sokat segít egy jó távcső.

Augusztus végétől kezdve a Vadaskert a szarvasbögéstől hangos. Főként alkonyatkor egészen hátborzongató, ahogy az erdő szinte minden pontján fel-felbődül egy, a szerelemtől csaknem tébolyult bika.

Az erdő napjai tehát színesek, mozgalmasak és hangosak a daltól. Aki nyitott szemmel és nyitott szívvel jár a Természetben, bizonyára láthat, és szívébe zárhat valami számára kedveset. Az erdők és mezők virágzó, de küzdelmes világa nélkül pedig nem lehet élni, hiszen – ahogy a régi közmondás tartja – „*Sine natura non est vita*”: A természet nélkül nincsen élet sem...

Ifj. Hock Ferenc

Megjelent: Bogdányi Híradó 15(5):5, 2004. május